

dövastidning ^{2:2019}

Sebastian & Emma får inte läsa mer teckenspråk | **Minnesbilaga: Lars Kruth** | EU-VALET

Bara med T-Meeting!

Bara med T-Meeting: alltid topp-funktion!
Full nåbarhet - det ringer alltid oavsett om appen är igång eller inte.

Du kan använda "Stör ej" = välj när du är nåbar. Appen vaknar automatiskt när du planerat det.

Slipp batteriångest Nu drar T-Meetingappen endast batteritid när du samtalar.

- Detta är en ovärderlig funktion! Jag har efterfrågat detta i många år!

- Nu kan vi alltid nå varandra! Bildtelefonen användbar på riktigt!

Vill du veta mer om T-Meetingfamiljen, kontakta ditt landsting eller bjud in oss till din förening! Du kan också se exempel på vår Facebook-sida. Följ oss där så får du alltid senaste nytt!

TM - Bildtelefoni

Sveriges enklaste och populäraste helhetslöning för bildtelefoni/totalkonversation. Högsta bildkvalitet och bra möjlighet för anpassningar.

Välj mellan läsplatta, mobiltelefon eller dator.

TERA - Textade telefonsamtal

Inbyggd automatisk tolk och talsyntes som gör att döva och hörselskadade kan ringa vanliga telefonsamtal. Du får vanligt telefonnummer och mottagaren använder sin vanliga telefon. Bildtelefoni finns självklart kvar.

NYHET: Nu kan du behålla din SIP-adress när du skaffar TERA! Ansök om TERA separat eller som tillägg till TM.

Hur skaffar jag T-Meeting?

Du behöver T-Meeting om du vill vara tillgänglig och behöver senaste tekniken. Det kan också vara för att din gamla bildtelefon / texttelefon inte fungerar längre, dina behov har förändrats eller för att du behöver bästa bild, hög kvalitet och bra support.

T-Meeting är hjälpmedel. Landstingen är skyldiga erbjuda de hjälpmedel som du behöver i vardagen. Hur det sker och vilka regler som finns beror på var du bor. Behöver du T-Meeting i arbetet? Kontakta Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen för ansökan.

T-MEETING
Vi gör det möjligt!

I Lars Kruths anda

De flesta av oss har en relation till Lars Kruth. Själv har jag aldrig haft förmånen att träffa och lära känna honom, utan bara sett honom på avstånd i olika sammanhang. Mitt första möte med honom var genom hans självbiografi *En tyst värld – full av liv*, som jag tog del av när jag studerade teckenspråk på Manillaskolan i slutet av 1990-talet. Ett läsögonblick som jag minns än. Han var en av de personer som gjorde att jag kunde få gå i en teckenspråkig skola och dessutom studera mitt eget språk.

I mars begravdes han. Jag var där för att göra webb-tv för DT:s räkning. Det var en mycket fin minnesstund. Vad jag tog med från begravningen var hans kämparanda. Alla har vi vår kamp – vi ska fortsätta att slåss för det vi tror på och gå i Lars Kruths anda. I mitt fall kämpar jag som journalist med att försöka göra världen mer begriplig för er.

Vi på DT har glädjen att utge en minnesbilaga om Lars Kruth. Vår ambition är att visa en mångsidig bild av honom. Vi har gjort det genom att leta i arkivet och låta olika personer berätta om honom, både genom ord och konst. Här vill jag tacka alla inblandade som bidragit till bilagan och levandegjort Lars Kruth.

I övrigt är jag glad över att kunna presentera en ny krönikör i Dövas Tidning: Per Markström som gör sin debut i det här numret. Han är till vardags teckenspråksutbildare på SPSM:s fjärrverksamhet och bor med sin familj i Härnösand. Det blir spännande att få läsa om hans perspektiv, bland annat från norra Sverige. Den här gången skriver han om dövidrotten som en avgörande plantskola. Han har inte heller kunnat undgå att nämna Lars Kruth! Läs mer på **sidan 22**. Han ersätter Filip Burman och kommer att turas om med Sarah Remgren att framföra krönika.

Filip Burman, tack för alla dina välskrivna och -teknade krönikor!
Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR & ANSVARIG UTGIVARE

innehåll

Teckenspråksutbildning läggs ned	4
AF bantas kraftigt	5
Äldreboende i Örebro står tomt	6
I korthet	7
EU-valet	8
DT besöker Vänersborg	10
Ulf Hanson, en sann eldsjäl	11
Porträtt: Anna-Britta Larsson	12
Hur har tolkyrket förändrats?	14
6 frågor med Angelica Grann	15
Förbundsnytt	16
Unga dövas zon	18
Seniornytt	20
Insändare	21
Per Markströms krönika	22
Minnesbilaga om Lars Kruth	1-12

TIDSKRIFT FRÅN SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 2/2019

dovastidning

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp: Utgivning:
Nr 3: 17/5 7/6
Nr 4: 16/8 5/9
Nr 5: 4/10 24/10
Nr 6: 22/11 12/12

REDAKTION:
Dövas Tidning
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Redaktör och ansvarig utgivare:
Niclas Martinsson
073-833 30 60 (sms)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Layout: Niclas Martinsson & Linda Stål
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsbild: Niclas Martinsson
Form: Formligen.se

**PRENUMERATION/
UTEBLIVEN TIDNING:**
Kontakta
prenumeration@dovastidning.se
Prenumerationspris: 300 kr/år

Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:
Kontakta
annons@dovastidning.se
070-241 53 75 eller 073-056 21 69

Vid föreningsannonsering,
kontakta redaktionen.

Upplaga: 5000 ex
Tryck: April 2019
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

dovastidning.se

Sebastian Wahlberg.

Emma Östan.

Rikskänt gymnasium lägger ner teckenspråk

Birger Sjöbergsgymnasiet i Vänersborg är känt för sin mångåriga teckenspråksutbildning. Till hösten läggs den ner. DT möter elever, lärare och organisationsföreträdare som ställer sig kritiska till beslutet om nedläggningen.

– Beslutet är väldigt dåligt, tycker Sebastian Wahlberg, en av eleverna.

En rad personer som läst teckenspråk vid Birger Sjöbergsgymnasiet arbetar med teckenspråket i någon form. Det kan exempelvis vara teckenspråkstolkare, sjuksköterskor och lärare. Gymnasiet har erbjudit teckenspråk sedan början av 1990-talet.

Svenskt teckenspråk är i dag ett av de fem språk som elever vid gymnasiet kan välja mellan. Skolledningen har av ekonomiska skäl beslutat att sluta undervisa i teckenspråk och italienska till hösten. Endast tre språk blir kvar: franska, spanska och tyska, som skolan enligt gymnasieförordningen är skyldig att erbjuda.

Mia Henriksson har, med några års uppehåll, arbetat som teckenspråklärare sedan 1995. För henne kom beslutet plötsligt. Hon grät och kände sig överkörd när hon fick reda på det. Hennes kollega, Therese Henriksson, blev också arg och besviken. Hon jobbar som studiehandledare och undervisar i teckenspråk några timmar i veckan.

– Vi fick inte några signaler av skolledningen alls om att de övervägde att ta bort teckenspråket, berättar Mia.

Ett av argumenten till att lägga ner teckenspråksutbildningen är att det är för få elever. Mia och Therese ställer sig frågande till det. Teckenspråk är det populäraste språkvalet även om det finns både fulla och halvfulla klasser.

Birger Sjöbergsgymnasiet är en stor skola med över 900 elever. I ämnena språkval och individuella val har eleverna möjlighet att välja vad de önskar studera. Då kan det bli vissa schemakrockar och därmed halvfulla klasser.

– Schemaläggning är alltid en utmaning, säger Therese.

Rektor Johan Ceder förklarar för DT att inte bara antalet elever utan också storleken på klasserna påverkar ekonomin. Därför har skolan tvingats av ekonomiska skäl att minska antalet språkval.

Mia och Therese är bekymrade:

– Teckenspråkskompetensen ute i samhället, främst i västra Sverige, riskerar att minska. Jag känner ett stort ansvar för att slå vakt om skolans teckenspråksutbildning, säger Mia och förklarar att det är väldigt många, inte bara döva, som har nytta och behov av teckenspråk eller tecken som stöd. Therese håller med.

Emma Östan, 18 år, och Sebastian Wahlberg, 17 år, är två av skolans 63 elever som läser teckenspråk som språkval. De går andra året på samhällsprogrammet.

Vad tycker ni om skolledningens beslut att lägga ner teckenspråksutbildningen?

– PI (=väldigt på teckenspråk) dåligt, tecknar Sebastian.

– Tråkigt, svarar Emma, också på teckenspråk.

Varför tycker ni det?

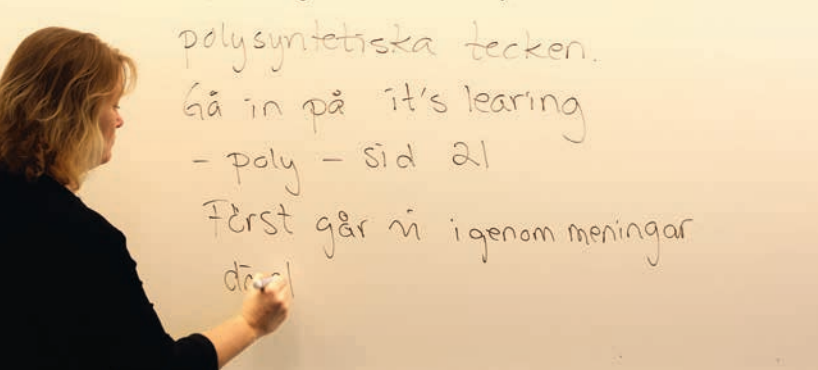
– Jag valde just den här skolan för att jag ville läsa teckenspråk. Jag vill jobba med människor som har funktionsnedsättning. Själv har jag en lillebror med funktionsnedsättning och jag har mött många människor som använder tecken som stöd, säger Emma.

– Jag vill jobba med döva och på en plats där teckenspråk behövs, säger Sebastian.

Nu läser de teckenspråk steg 2. Nästa läsår får de inte gå steg 3. Därmed missar de att få meritpoäng i teckenspråk. De är besvikna.

Med start i höst är det bara samhällselever som får läsa teckenspråk steg 2. Sedan fasas teckenspråksutbildningen ut helt, om inte beslutet blir ändrat.

Mia och Therese är glada över att Unga Hörselskadade (UH) slåss för att beslutet dras tillbaka. UH har bland annat samman-

Mia Henriksson.

ställt berättelser från före detta elever som tack vare Birger Sjöberg-gymnasiet fått värdefull kompetens som de kan använda sig av i jobbet och kommenterat nedläggningen i lokala medier.

Lärarna, som jag mött, och UH säger att skolan har ett stort ansvar att försörja samhället med teckenspråkskunniga personer och är oroliga för att teckenspråkskompetensen riskerar att minska ute i samhället. Vad har du för kommentar till det?

– Jag kan förstå den oron. Men som jag ser det har inte Birger Sjöberggymnasiet större ansvar för detta än någon annan gymnasieskola. Skolan får inga extra resurser eller stöd på annat sätt för att ta det ansvaret. Det är orimligt att skolan, utöver det som är ålagt oss i lag, läroplan och författningar, kräva att vi tar större ansvar än någon annan utan att skjuta till resurser, säger rektor Johan Ceder.

Kave Noori, styrelseledamot i UH och före detta elev vid Birger Sjöberggymnasiet, kommenterar rektorns svar:

– UH beklagar djupt skolledningens sätt att resonera. Enligt FN:s funktionsrättskonvention som Sverige undertecknat ska det svenska skolsystemet underlätta inlärningen av teckenspråk. Lärare som är kunniga i teckenspråk ska också anställas på alla nivåer i skolsystemet. I Sverige ansvarar kommunerna för att förverkliga nästan 90 % av alla mänskliga rättigheter. Eftersom gymnasieutbildning är en kommunal fråga måste varje kommunal enhet ta sin del av ansvaret för att tillgodose dessa mänskliga rättigheter utifrån de strukturer som finns.

– Om alla kommuner tänkte på samma sätt skulle mänskliga rättigheter inte betyda någonting i vårt land. För om inte ens Vänersborg, som faktiskt har all denna erfarenhet och all denna kompetens erbjuder och värnar om ämnet och denna kompetens, gör det, vem ska då göra det?

Nu arbetar UH med att kontakta skolpolitiker och få dem att förstå möjligheterna med teckenspråket och att ta tillvara den unika utbildning som skolan byggt upp under en lång tid, istället för att avveckla den.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Så kan AF-varslet drabba döva

Arbetsförmedlingen (AF) genomför stora neddragningar. DT tar reda på hur det kan komma att påverka döva.

I vintras när det fortfarande stod oklart vilken regering Sverige skulle få, gick Moderaternas och Kristdemokraternas budget igenom i riksdagen med stöd av Sverigedemokraterna. Den budgeten ledde till att Arbetsförmedlingen blev tvungen att banta sin personalstyrka kraftigt då anslaget var mindre än tidigare.

4 500 medarbetare blev varslade om uppsägning. Hur det blir med dem är vid den här pressläggningen inte klart. Däremot är det bestämt att 132 av 242 kontor försvinner. Myndigheten satsar på större orter där shoppingstråk och trafikknutpunkter finns. Vidare ska de digitalisera sina tjänster mer.

I dag arbetar lite över 13 000 personer på AF. Drygt 950 av dem är anställda på avdelningen rehabilitering till arbete, som många döva brukar komma i kontakt med. Hur kommer den avdelningen att påverkas av varslet? DT frågar Maria Kindahl, chef för avdelningen. Enligt henne blir det följande:

Avdelningen försvinner och går istället in i ett nytt verksamhetsområde som kallas Arbetssökande den 1 juli. Sektionerna döv/hörsel/syn ska dock finnas kvar.

15 dövkonsulenter arbetar i dag i Sverige, från norr till söder. De ska minskas till antalet, hur mycket är i dagsläget oklart. Förhandling med fackliga parter pågår.

Antalet SIUS (särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd) ska inte påverkas. I dag arbetar 42 SIUS-konsulenter inom sektionerna döv/hörsel/syn.

De digitala tjänster som ska utvecklas, kommer att finnas tillgängliga för döva och på teckenspråk. I vilken form är för tidigt att säga.

DT följer utvecklingen. SDR bevakar AF:s omorganisation. Läs mer på Förbundsnytt sid. 16-17.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: PETRA ÄLVSTRAND/TT

Nyöppnat äldreboende i Örebro: Var är alla hyresgäster?

De åtta rummen står tomma på det nyöppnade vård- och omsorgsboendet Karlslundsgården. Personalen har kommit igång med sitt arbete och inbjöd till ett välbesökt Öppet hus i mars där det kom så många att det blev trångt i lokalen. Trots det stora intresset utifrån har fortfarande ingen teckenspråkig hyresgäst flyttat in. Vad är det som hänt?

Hanna Sjöström, arbetsledare på Teckenspråksenheten vid Karlslundsgården, berättar att enheten förstått att det finns en osäkerhet om vad ett vård- och omsorgsboende innebär. Därför har de nu ett stort fokus på att informera om hur man gör för att söka en plats, att det är en biståndshandläggare vid aktuell kommun som gör en bedömning och ger ett beslut innan man kan söka plats på boendet.

Karlslundsgårdens teckenspråkiga del är öppen för personer i alla kommuner, inte bara dem som bor i Örebro kommun.

– Vi har kontaktat andra boenden i Örebro kommun, hemtjänsten, väntjänsten, Din Dag (ett företag som bedriver hemtjänst och personlig assistans för personer med funktionshinder) samt kyrkan och så har vi regelbunden kontakt med pensionärsföreningen som använder våra lokaler vid en del av sina träffar, berättar Hanna Sjöström.

Maggie Sundström och Karin Rönmark har representerat Örebro Dövas Pensionärsförening i arbetsgruppen för Karlslundsgården. Båda tycker att det blivit jättefint och att personalen är så positiv. Däremot känner de en oro inför det faktum att inga hyresgäster flyttat in. Karin Rönmark:

– Flera av biståndshandläggarna som tar beslut om boendet saknar tillräcklig kunskap i språkfrågan, att en teckenspråkig miljö ska prioriteras för äldre döva. Dessutom är många äldre döva osäkra på vem de ska kontakta eller hur de ska argumentera för sin önskan att bo på Karlslundsgården.

– Vi har svårt att nå ut till de ensamma döva som sitter hemma

och inte tar sig ut utan hjälp, till dem som behöver detta boende allra mest, tillägger Maggie Sundström.

Då inga hyresgäster flyttat in och ingen står i kö har det nyligen beslutats att samtliga åtta tomma lägenheter ska öppna upp för att bli ett korttidsboende i väntan på teckenspråkiga hyresgäster. Istället satsar man nu på att göra hembesök. Hanna Sjöström förklarar:

– Om det finns någon som är villig att ta emot ett hembesök gör vi mer än gärna det! Vi informerar via flera kontakter att frågan om hembesök ska få nå ut till de människor som kan ha ett behov av vård och omsorg.

DT har ställt frågan till två boenden i Göteborg och i Malmö, om hur det var när de startade sin teckenspråkiga äldreomsorg. Enhetschefen Birgitta Elm på Åkerhus äldreboende i Göteborg berättar att när de öppnade så hade de förmånen att ha döva boende där redan när de öppnade den teckenspråkiga verksamheten. Hennes erfarenhet är att när de sedan anställde döv personal blev fler teckenspråkiga intresserade av att söka sig till boendet.

I Malmö vittnar man om förmånen att ha äldrevägledare. Kerstin Stenberg, f.d. chef för Lindängelunds vårdboende, berättar att Malmö stad och Region Skåne hade ett gemensamt projekt där två teckenspråkiga äldrevägledare sökte upp brukare till boendet i hela Skåne genom att göra hembesök och studiebesök på andra äldreboenden. Ett arbete som till slut gav frukt.

TEXT & FOTO: MARIA NORBERG

Tolkupphandling: Region Örebro dömdes för jäv

● Region Örebro län gjorde i slutet av 2016 en upphandling åt Tolkcentralen. Tre tolkbolag lämnade anbud. Bara ett av dem vann upphandlingen. Det ena bolaget som inte gick vidare i upphandlingen var Tecken & Tolk. De stämde regionen för att ha gett fördelar åt den vinnande leverantören, Neriketolkarna.

Ett av de exempel på jäv som Tecken & Tolk tog fram var att en av cheferna på Tolkcentralen var med och tog fram underlaget till upphandlingen. Hans sambo arbetade som gruppchef hos Neriketolkarna. Regionen avvisade samtliga punkter om jäv. Förvaltningsrätten gick på deras linje. Domstolen menade att chefen i fråga på Tolkcentralen i Örebro

visserligen varit jävig men att det som avgjorde upphandlingen var något annat: otillräckliga referenser på hur Tecken & Tolk tidigare hade skött sitt uppdrag. Tecken & Tolk överklagade till Kammarrätten, som tog upp fallet. Då fick de rätt vad gällde chefens förhållande till Neriketolkarna. Därmed skulle regionens avtal med Neriketolkarna förklaras ogiltigt. Regionen har överklagat domen till Högsta förvaltningsrätten.

Än så länge gäller avtalet med Neriketolkarna eftersom Högsta förvaltningsrätten inte har beviljat prövningstillstånd än. Tolkanvändarna ska till dess inte behöva drabbas, uppger Markus Liljenroth, upphandlingschef i Region Örebro län, för DT.

Tolkarna anställda vid Tolkcentralen används i första hand, tolkarna från privata bolag anlitas bara vid behov.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

Amina Ouahid gör plats i stor Arbetsförmedlingen-kampanj

● Skådespelaren Amina Ouahid syns i Arbetsförmedlingens kampanj *Gör plats*, bland annat i Stockholms tunnelbana. Kampanjen går ut på att få arbetsgivare att tänka om och anställa personer med funktionsnedsättning i högre grad. För Amina Ouahid är det en stor ära att vara en av de utvalda personerna i kampanjen. Hon berättar för DT att hon inte har haft det lätt i livet och fått kämpa för att komma dit hon nu är. Någon utlagd röd matta har det inte varit för henne, som hon uttrycker det. "Jag vill visa att det finns gott om duktiga döva talanger och att de kan lyckas med det de vill. Arbetsgivare ska se vår kompetens", säger hon.

Extra tolkar anställs i Skåne

● Region Skåne gjorde en tolkupphandling förra året. Inget av de skånska tolkbolagen lämnade in bud. Några privatanställda tolkar protesterade på Facebook mot villkoren som de menade var för dåliga. Det enda bolag som Region Skåne tecknat avtal med är från Västra Götaland. Avtalet började gälla den 1 mars. Tanken är att privata tolkbolag vid behov ska anlitas ifall Tolkcentralens egna tolkar inte räcker till. Tolkcentralen håller nu på att anställa flera nya tolkar för att kunna täcka upp behovet, uppger enhetschefen Veronika Larsson för DT. Hittills har tillgången till tolk enligt henne varit lika god som motsvarande period förra året.

FOTO: AKERVALL PRODUCTION

Tabu bryts på flytande bastu i unik svensk tv-produktion

● Svenska företaget Akervall Production har producerat webb-tv-serien *Floating Sauna* för norska Døves Media. Serien har väckt uppmärksamhet långt utanför Norge. I den intervjuas fem internationella döva gäster av Erik Akervall om att bryta tabu. De befinner sig på en bastuflotte.

Hur kommer det sig att du ville göra ett tv-program om tabu?

– Det är ingen hemlighet att tystnadskulturen i döv världen är ganska stark. Jag ville göra skillnad och försöka bryta tystnadskulturen genom att samtala med vanliga människor om vanliga teman och händelser som påverkar deras liv.

Vad var tanken bakom bastuflotten som intervjumiljö?

– Jag ville utveckla ett internationellt format som värnade om det intima i intervjuerna. När man är halvnaken i en bastu är man ganska blottad och sårbar, det gjorde att mina gäster öppnade sig på ett väldigt naturligt sätt.

Du har fått mycket beröm för programmet, vad tror du det kan bero på?

– Jag tror att det beror på att gästernas gripande livsöden är igenkännande för många människor. Människor är i grunden ganska lika varandra med fundamentala behov som t.ex. att bli älskad för den man är.

Serien är på internationella tecken, textad till engelska och norska, och finns att se på dovesmediatv.no.

FOTO: CHRISTIAN DIRKSEN

Döva nekas ge blod i Norge – samma debatt i Sverige 2011

● Runt om i Norge nekas döva sedan många år tillbaka ge blod om de har teckenspråkstolk med sig. Norska Døveforbund har i samarbete med Tolkeforbundet frågat Diskrimineringsnemnda (motsvarande svenska DO) om diskriminering föreligger. Svaret blev nej, vilket förvånade dem. Att ha tolk i alla andra sjukhussammanhang går bra, men inte blodgivning, är obegripligt, menar de. Det väckte uppmärksamhet i norska medier. I Sverige blev det samma debatt 2011 när en döv svensk nekades ge blod då hon hade tolk. Anledningen: inte säker kommunikation via tredje part. Socialstyrelsen fastställde att döva kan ge blod via tolk eller skriftligen.

40

år fyller text-TV. 1979 publicerade text-tv sin första nyhetssida. Det kom sedan att bli en succé. Även om svenskar nu surfar nyheter som aldrig förr, vill ca 1,3 miljoner personer fortfarande använda text-tv. Den ska enligt SVT finnas kvar inom överskådlig framtid. Text-tv används också för undertextning av program på svenskt tal (sida 199).

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND

EU-kandidat #1

Adam Kosa från Ungern ställer upp för omval

Hallå där, Adam Kosa från Ungern. Du är en av EU-parlamentets två döva ledamöter och har suttit i parlamentet två mandatperioder. Nu vill du ställa upp för omval. Hur kommer det sig?

– Jag vill fortsätta mitt arbete med rättigheter för personer med funktionsnedsättning i Europa. Det arbetet är aldrig färdigt. De tio år som jag suttit i Europaparlamentet, har vi skördat många framgångar. Men mycket arbete återstår givetvis.

Vad är det som driver dig att vilja bli omvald för ytterligare fem år?

– Min erfarenhet är att det är lättare att som politiker få till förändringar i Europaparlamentet än som utomstående representant för en ideell organisation. Det tar längre tid för representanter från ideella organisationer att påverka politiker.

Du är placerad på 9:e plats på valsedeln för ditt parti, Fidesz från Ungern. Vad tror du om dina chanser att komma in i EU-parlamentet?

– Mitt parti kan eventuellt knipa 13 platser i parlamentet. Om vi ser min forna placering på valsedeln i förra valet (12:e plats) och förrförra valet (11:e plats) så har jag en större chans att bli invald i nästa val. Det är roligt att mitt parti tror på mig och anser att jag har gjort ett gott arbete.

Helga Stevens, som nu är den andra döva EU-parlamentarikern, ställer inte upp för omval i år. Vad anser du om det?

– Tråkigt. Helga Stevens och jag har haft ett fint samarbete under de fem senaste åren. Vi har kunnat visa att vi som döva arbetar för alla medborgare i EU, inte bara dem med funktionsnedsättning.

Vilka är dina hjärtefrågor under den kommande mandatperioden?

– Implementering av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning på EU-nivå. EU har ratificerat konventionen (2010) men respekterar fortfarande inte den fullt ut. EU-institutionerna är ännu inte tillgängliga. Ett exempel är att tv-sända debatter inte textas och teckenspråkstolkas.

– Varje EU-land ska ha rätt att utforma sitt sociala system. Men problemet är att ländernas sociala system är för olika. Jag vill arbeta för att ländernas sociala system och förmåner ska bli mer likriktade och rättvisa. Ett bra exempel är tillgången till tolktjänst. Den varierar beroende på var man bor och EU-medborgare kan inte så enkelt få tolk när de befinner sig i ett annat EU-land. Två andra exempel är vilka arbetsmarknadsstöd respektive EU-land erbjuder, och tillgången till utbildning.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

FOTO: FRED MARVAUX/EUROPAPARLAMENTET

EU-debutanten Almícar

Hallå där, Almícar José Morais. Du är den ena av de två döva* EU-kandidaterna. Hur kommer det sig att du vill sitta i Europaparlamentet?

– Jag representerar Bloco de Esquerda (Vänsterblocket på portugisiska). Mitt parti har nu en ledamot i Europaparlamentet. Hon har fått behandla teckenspråksrelaterade frågor och haft en del dialog med Helga Stevens (en av parlamentets två döva ledamöter). Då har hon rådgjort med mig. Hon och partiet i övrigt anser att det är bättre om jag som döv och teckenspråkstalande själv sitter i parlamentet. Jag har tackat ja till att kandidera till parlamentet. Tanken är att jag kommer att representera människor med funktionsnedsättning, inte bara döva. Sedan vill jag också utgöra en motvikt till den populistiska högern som vuxit sig stark på vissa håll i Europa, vilket Adam Kosas parti Fidesz är en del av.

Vilka är dina hjärtefrågor?

– Det är att teckenspråk ska få minoritetsstatus i samtliga EU-länder. Det ska erkännas som ett fullvärdigt språk och inte som ett kommunikationsmedel för personer med funktionsnedsättning. Jag vill också arbeta för att när teckenspråk diskuteras på EU-nivå så ska det utslutandes ses som en språkpolitisk fråga. Men när tillgänglighet diskuteras, så är det en funktionsrättspolitisk

EU-kandidat #2

Lolo från EUD

José Morais från Portugal

fråga. Jag vill skilja på de språkpolitiska och funktionsrättspolitiska perspektiven. Sedan drivs jag också av att göra teckenspråket mer synligt i EU.

Du har plats 10 på valsedeln för ditt parti. Hur stor chans tror du att du har att komma in i Europaparlamentet?

– Nu har mitt parti bara en ledamot i EU-parlamentet. Jag tror att vi kan knipa mellan en och tre platser i parlamentet, sett till opinionsläget för Bloco de Esquerda här i Portugal. Så jag har tyvärr nog inte så stor chans att komma in. Jag har inte heller lyckats bli invald i en politisk församling på lokal nivå tidigare.

Vem är du?

– Jag undervisar och forskar i portugisiskt teckenspråk vid ett universitet och jobbar som teckenspråklärare på en gymnasieskola för döva. För närvarande studerar jag sociologi på mastersnivå och ska snart försvara min uppsats om deafhood. Jag är vice ordförande för det portugisiska dövförbundet. Politiskt tror jag på att socialismen ska gå före kapitalismen. Vi måste slå vakt om den sociala välfärden och se till att mänskliga rättigheter uppfylls. **TEXT: NICLAS MARTINSSON**

**vid den här pressläggningen är det två döva kandidater till EU-parlamentet.*

Genom EU har vi stort inflytande på våra liv

Hallå där, Lolo Danielsson. Du sitter i styrelsen för European Union of the Deaf (EUD). Varför ska man rösta i EU-valet?

– För att man ska få ökad medvetenhet om demokratin inom EU. Om man går och röstar i valet, så tar man ansvar för sitt och andras liv. Genom EU har vi stort inflytande på våra privatliv och på det offentliga, från lokal nivå upp till europeisk nivå. Därför är det viktigt att vara med och påverka EU:s framtid.

Vilka frågor anser EUD är de viktigaste i valet?

– Ännu mer jämlika villkor för döva med utgångspunkt i de mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som slagits fast i Europakonventionen och FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning. Det gäller frågor som teckenspråk, tillgänglighet, sysselsättning och utbildning.

– Ett exempel på en viktig fråga som måste bevakas är hur det nyss antagna europeiska tillgänglighetsdirektivet kommer att tillämpas i varje EU-land. (Kort går direktivet ut på att minimikrav ska finnas på hur tillgängliga varor och tjänster ska vara för personer med funktionsnedsättning. Det kan till exempel röra sig om smarta mobiler, e-böcker och 112).

– Vad gäller 112 så måste det finnas en universell design som gör att samtliga medborgare i EU kan nå larmtjänsten. Döva

ska ex. kunna trycka på en viss knapp oavsett var i EU de rör sig. En universell produkt som är tillgänglig för alla är något vi alla tjänar på.

Vad hoppas EUD att EU ska ha uppnått före nästa val, 2024?

– Jag vill understryka att EUD har en strategiplan som gäller fram till 2021. Vi har en annan mandatperiod än EU och följer de motioner som medlemsförbunden (nationella dövförbund) beslutat. EUD följer dock EU:s aktuella frågor och har egen styrelse och personal som verkar utifrån de områden som EUD prioriterar, till exempel, lagstiftningsåtgärder, arbetsmarknad och jämställdhet. Jag är ansvarig för jämställdhetsarbetsgruppen vars mål är ökad medvetenhet kring jämställdhet på alla nivåer, från EUD till nationella dövförbund och dess lokala organisationer.

– Vi har gett stöd till det första arrangementet av Deaf Women European Forum i Valencia, Spanien, förra hösten 2018. För att kunna fortsätta arbetet för döva kvinnors rättigheter har forumet utkommit med Valencia-deklarationen som bland annat går ut på att varje nationellt dövförbund i Europa uppmanas att se över den nuvarande situationen för döva kvinnor i sitt land.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: EUD

De här tre EU-artiklarna finns i en lite längre version på dovastidning.se/fr.om. 2 maj

Värderingsövning under ledning av Sara Jernwall (t.v.) från ABF Västra Götalands projekt Gemenskap i olikheter.

En del av VTF:s styrelse: Joakim Waern (t.v.), Isabella Jablonski, Lina Sillanpää och Ulf Hanson.

Lokalen Hörnet invid Vänerskolan.

DT besöker Vänersborgs Teckenspråksförening

Artikelserien Landet runt fortsätter. Den här gången besöker Dövas Tidning Vänersborgs Teckenspråksförening. De var först i landet med att byta namn från döv förening till teckenspråksförening. Då var året 2004. DT tar reda på vad namnändringen hittills har inneburit för föreningen.

När DT kommer på besök, har den nyvalda styrelsen konstituerande styrelsemöte.

Fyra medlemmar, som inte sitter i styrelsen, gör värderingsövningen under ledning av Sara Jernwall från Gemenskap i olikheter (GIO), ett treårigt kulturprojekt som ABF Västra Götaland driver.

Sara Jernwall ställer frågor som "Ska vi satsa på dövrörelsen?", "Hur mycket vill/orkar jag satsa på dövrörelsen?" och "Vad vill jag göra för dövrörelsen?".

Generellt svarar medlemmarna att de självklart vill satsa 100% på dövrörelsen. Det är en annan sak hur mycket de orkar och hinner med. GIO:s projektmedarbetare Sara Jernwall betonar att inga rätt eller fel svar finns. Idén med värderingsövningen är att puffa medlemmarna att tänka till.

– Ingen kan göra allt, men alla kan göra något för dövrörelsen, säger Sara Jernwall.

En av de medlemmar som deltar i värderingsövningen är skådespelare och bagare Niklas Andersson. I kväll, när DT är på plats, är han där med sin sambo och deras son.

– Jag är otroligt glad över att Vänersborgs Teckenspråksförening finns i den här lilla staden, säger han som brukar besöka föreningen ungefär en gång i veckan.

Nu kommer styrelsen ut. De har precis konstituerat sig och ser nöjda ut.

Joakim Waern är föreningens nyvalda ordförande. Han flyttade till Vänersborg från Stockholm 2016 på grund av kärleken och fick vänja sig vid att säga teckenspråksförening istället för döv förening. Nu tycker han att det är naturligt och att fördelarna är flera.

– Det gör att vi blir en bredare förening, vi är öppna för alla som använder teckenspråk i någon form, säger han och framhåller att

dövföreningen är en av hyresgästerna i huset Hörnet som ägs av Ungdomsföreningen Viljan.

– I huset bedrivs till exempel en teckenspråksutbildning för föräldrar (TUFF) som DHB Västra har hand om, och även en ungdomsgård. Det är positivt att vi når såväl föräldrar som döva barn och ungdomar, fortsätter han.

Hörnet ligger precis invid Vänerskolan.

Föreningsveteranen och styrelseledamoten Ulf Hanson (läs artikeln om honom intill) lägger till att föreningen också har hörande medlemmar som har döva barn.

– Jag tror definitivt att vi tack vare namnbytet har nått fler personer, säger han.

Förra året hade VTF nästan 130 medlemmar. Genomsnittsåldern är cirka 40 år. Att den är låg, beror på att många också är medlemmar i Ungdomsföreningen Viljan.

Föreningen ordnar aktiviteter som föreläsning, lucia/julstest och att gå på Vänersborgs berömda höstmemarknad. En annan aktivitet som nyss tillkommit och blivit populär är plumpafton.

– Förut bodde jag i Leksand. Där var kortspelet Plump väldigt populärt. Så jag tog idén hit och det blev uppskattat, säger kassören Lina Sillanpää.

Styrelsen ser ljus på framtiden för teckenspråksföreningen. De har idéer för hur de kan samarbeta mer med UF Viljan och Ungdomsidrottsföreningen Viljan, som också finns i huset Hörnet.

En tanke är att starta en gemensam webbplats med tre olika ingångar. Ett kalendarium som listar olika aktiviteter ska också finnas. VTF:s hemsida är ur funktion, nu används bara Facebook.

Joakim Waern har också som vision att göra styrelsearbetet roligare och lättare genom att ha en bättre struktur.

Bättre struktur, som vad?

– Ett exempel är att tidigare kommunicerade styrelsen på olika sätt, t.ex. Whatsapp och Facebook. Det blev för spritt. Nu ska all kommunikation ske via e-post och ha tydliga ämnesrader, säger Joakim Waern.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Eldsjäl Ulf: “Jag måste lära mig att säga nej”

Ulf Hanson är känd i Vänersborgstrakten för att vara en eldsjäl som brinner för döva barn och ungdomar. Dessutom tillhör han det fåtal personer som har jobbat som teckenspråklärare nästan 40 år i rad.

När DT möter Ulf Hanson vid ett konditori i Vänersborg, får han syn på en döv person som kommer förbi. De hälsar på varandra. Ulf frågar om han ska komma till teckenspråksföreningen (läs artikeln intill) i kväll. Mannen svarar kanske eftersom han har besök och förklarar att han har haft problem med att bli medlem via SDR:s nya medlemssystem varpå Ulf svarar:

– Jaha, du måste ha mobil-bank-ID. Om du kommer till föreningen, så hjälper jag gärna dig med att registrera dig.

Jag har precis fått bevittna ett möte där du sagt att du gärna hjälper honom. Flera jag har talat med inför den intervjun med dig säger att du är en sann eldsjäl som alltid ställer upp för andra. Hur ser du på det själv?

– Jo, det är sant. Jag ser mig som en eldsjäl, då framförallt för döva barn och ungdomar.

Varför just döva barn och ungdomar?

– Jag växte upp som ensam döv i en hörande familj. Min mamma kunde lite teckenspråk, men inte andra i familjen. Jag vill inte att döva barn ska få samma uppväxt som jag. Istället vill jag verka för att de ska få växa upp i en teckenspråksmiljö och få tillgång till döv världen med allt vad det innebär, till exempel skolmästerskap.

Ulf, född i Uddevalla, gick i en förskola i Göteborg där Alma Abrahamsson, känd teckenspråkskämpe, var föreståndare.

– Jag kunde lite teckenspråk i förskolan, men inte så mycket. Ändå kommer jag ihåg att Alma hade en fin attityd, berättar han som sedan fick börja på en skola för döva i Vänersborg som i dag heter Vänerskolan. Han förstod inte att han var döv förrän han var drygt åtta-tio år gammal. Det var när han träffade vuxna döva på

Trollhättans Dövas Förening, en bit bort från Vänersborg.

– Mitt teckenspråk var på en barnslig nivå. Men när jag mötte vuxna döva i Trollhättan, utvecklades mitt teckenspråk väldigt snabbt. Det är därför jag vill sträva efter att döva barn ska få teckenspråk tidigare än jag.

I dag arbetar han som teckenspråks-, idrotts- och resurslärare på Vänerskolan på heltid. Ett jobb som han trivs med.

Det är otroligt att du jobbat som teckenspråklärare sedan teckenspråkläraryrket utbildningen 1981. Vad tycker du om yrket?

– Teckenspråk är ett fantastiskt fyrdimensionellt språk. Det bästa språket som finns! Men det är tuffare att jobba som teckenspråklärare i en specialskola i dag än tidigare. Det krävs mer dokumentation, säger Ulf.

När arbetsdagen är slut, tar han sig gärna till Hörnet som ligger bredvid Vänerskolan. Hörnet är ett före detta elevhem. Ulf har faktiskt bott där själv som liten.

Han är kassör i UF Viljan, UIF Viljan och Viljans fastighetsutskott, och ledamot i Vänersborgs Teckenspråksförening. Alla dessa föreningar har sin verksamhet på Hörnet. Så han är i princip där varje dag efter jobbet. Till exempel är han med barn och ungdomar varje måndag då UF Viljan har öppet.

– Jag blir alltid så glad när jag ser hur roligt barn och ungdomar har det. Det ger mig positiv energi.

Apropå energi: han säger att han ger mer energi än han får tillbaka.

Hur orkar du?

– Mina döttrar har sagt: ”Sluta pappa, du kan inte alltid hjälpa andra. Du måste tänka på dig själv också”. Jag för en personlig kamp. Min hjärna säger nej, mitt hjärta säger ja. Det är inte så lätt, jag vill exempelvis ställa upp för döva nyanlända. Men nu har jag på sistone blivit bättre på att säga nej, säger Ulf som nyligen fyllt 60 år.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

NAMN: Anna-Britta Larsson

ÅLDER: 65

YRKE: Projektledare/gruppchef

BOR: Tansbo, nästan två mil utanför Falun

FAMILJ: make, tre utflugna barn, fem barnbarn

GÖR HELST PÅ FRITIDEN: odlar gärna ätbara saker, hellre det än blommor.

SER HELST PÅ TV: SVT:s program, t.ex. Bonusfamiljen. Det ska vara en vanlig tv-apparat, inte dator eller mobil!

LÄSER HELST: Den senast lästa boken var "Steglitsan" av Donna Tartt. Väldigt intressant historia.

FAVORITTECKEN: poesi.

Anna har skapat tv-succér i 40 år

Anna-Britta Larsson har tillsammans med sina kollegor legat bakom en rad succébarnprogram som Emma & Bobbo, Sagoträdet och Teckenlådan. Hennes framgångsrecept är att den trevliga stämningen alltid ska utgöra basen i programmen och att anställa ”besvärliga” personer. Nu går hon i pension efter 40 år på SVT Teckenspråk.

Låt oss backa bandet till 1979, året då hon började på SDR Videoproduktion (dagens SVT Teckenspråk*).

En dag ringde telefonen. Anna-Britta Larsson lyfte den. Ove Thelin som kom att bli hennes mångåriga kollega frågade: vill du jobba med tv hos oss?

Hon behövde inte fundera särskilt länge. Att plugga till lärare, som hon först tänkt göra, kändes mindre lockande.

– Läraryrket var rätt fyrkantigt på den tiden, att jobba med tv lät mycket roligare, säger Anna-Britta Larsson som kort och gott kallas Anna på sin arbetsplats.

På dåvarande SDR Videoproduktion i Leksand (dagens SVT Teckenspråk) förstod hon omedelbart att hon hade gjort rätt som antog jobberbjudandet. Demokrati och mänskliga rättigheter var två frågor som låg henne varmt om hjärtat.

Redan som ung engagerade hon sig politiskt. Hon medverkade exempelvis i en FNL-grupp som protesterade mot Vietnam-kriget och i en grupp som samlade pengar till motståndsrörelsen mot Franco i Spanien, tillhörde också en period kvinnojoursrörelsen, och deltog i kärnkraftsmotståndet.

– På SDR Videoproduktion insåg jag att döva hade inga barn- och nyhetsprogram på teckenspråk. Då kände jag att nu ville jag hjälpa till och slåss för dövas rättigheter, berättar Anna som i samma veva började lära sig teckenspråk.

SDR Videoproduktion, som startade sin verksamhet på 1970-talet, hade inledningsvis bara tre medarbetare: Ove Thelin, Oleg Wennström och så Anna. De fick göra allt möjligt. Exempelvis filmade de SDR:s kongresser och gjorde ett program om kärnkraft inför valet 1980.

Du var med i kärnkraftsmotståndet, hur var det för dig att göra programmet om kärnkraftsfrågan där fördelar vägdes mot nackdelar?

– Inte svårt alls! Det var självklart att vi skulle ge en balanserad bild, det är viktigt med trovärdighet. Även om jag var motståndare ansåg jag att det var angeläget att ge en rättvis bild av olika sidor inför omröstningen.

Just rättvisa, mänskliga rättigheter och demokrati är något Anna återkommer till flera gånger under intervjun.

1986 skedde äntligen en milstolpe. Döva barn fick sitt allra

första eget teckenspråksprogram: Emma & Bobbo, som Anna med stor glädje producerade. Satsningen kunde bli verklighet tack vare de öronmärkta statsbidragen. Succén lät inte vänta på sig. Emma & Bobbo vann priset som världens bästa barnprogram på teckenspråk på en tv-gala 1988 i Japan. Historien om Emma, Bobbo och deras flygande låda gick hem inte bara hos döva tittare utan också hos hörande.

Sedan dess har Anna tillsammans med sina kollegor gjort en rad produktioner. Hur många program det blev, har hon tappat räkningen på, mer än att det rör sig om tusentals avsnitt.

– Vi byggde sakta men säkert upp ett ”bibliotek” med sagor, reportage, myter och faktaprogram för barnen på teckenspråk. Nu ligger de flesta av våra program på Barnplay.

I dag är sagor på teckenspråk en sådan naturlig del av tv-utbudet. Men det var inte självklart att Anna skulle få producera sagor på teckenspråk i början av 1990-talet.

– Jag fick kämpa för att få göra sagor på teckenspråk men flera döva sade att döva barn inte var intresserade av sagor.

Varför tror du att de sa så?

– Många döva hade inte växt upp med sagor på teckenspråk. De var rädda att döva barn inte skulle förstå sagor, t.ex. uttrycket koka soppa på en spik (hämtat ur en folksaga). Jag förklarade att döva barn var intresserade av allt så länge vi gjorde det på rätt sätt!

Snabbt visade det sig att döva barn hade en omätlig hunger efter sagor på teckenspråk.

Vilken produktion har betytt mest för dig personligen?

– Svårt att välja ut en produktion. Men jag säger Teckenlådan som vi producerat i 11 år och gjort över 400 avsnitt. Det var ett sådant tacksamt format att vidareutveckla. Jag tyckte att programmet bara blev bättre och bättre med tiden. Vi hade stor skaparglädje och var öppna för en massa olika idéer som sedan kom till användning i programmet. Scenografin var också fantastiskt fin. Och så hade vi väldigt engagerade barn som tittare, säger Anna som aldrig glömmer ett visst möte med Manillaskolan-elever.

Den kända hundfiguren, Busan, var militant vegan en period (han var alltså före sin tid! I dag är veganism populärt). Som den djurvän han var, undvek han att äta kött och animaliska produkter. Han startade en maskförening ”Maskens vänner”.

En av maskarna hette Lennart. Busan brukade ta upp honom och prata om olika saker. Ett program handlade om demokrati.

– Efteråt vid ett besök på Manillaskolan tyckte eleverna att Busan inte var demokratisk eftersom han inte lät maskarna bestämma! säger Anna leende och tar det som ett gott betyg på att programmet lyckats nå fram. *Forts. på nästa sida*

Teckenlådan, som sändes 1994–2005, fick SDR:s utmärkelse Guldtecken 2009. Motiveringen löd i korthet: ett underhållande program som också var lärande och högkvalitativt. Döva barn kunde identifiera sig med programmet och dess rika teckenspråk. Tittarsiffrorna var mycket höga, ofta mellan 200 000 och 300 000 personer som satte sig framför tv-skärmen.

På tal om ”lärande”, som SDR skriver i sin motivering, Anna blev ju aldrig lärare. Istället fick hon syssla med, som hon kallar det:

– ”Dold pedagogik”, säger hon som anser att barnprogram på teckenspråk är de viktigaste program SVT producerar, särskilt för döva barn som växer upp med hörande föräldrar och inte får teckenspråk lika naturligt som döva barn till döva föräldrar.

Hur ska ett bra barnprogram på teckenspråk se ut?

– Antingen ett spännande drama med mycket fantasi och otäckheter. Det viktiga är att den trevliga stämningen ska utgöra basen i programmet. Om vi har det, kan vi lägga till hotfulla situationer. De upplöses alltid förr eller senare. Eller en dokumentär/reality där barnen är med och bestämmer hur det ska se ut och vad som ska hända. De ska känna att ”Det är mitt program”.

I egenskap av gruppchef och projektledare har Anna varit med och anställt alla medarbetare till sin barn- och ungdomsredaktion på SVT Teckenspråk i Falun. Hon är väldigt stolt över dem och säger att de varit som en andra familj för henne. Tillspetsat säger hon att hon medvetet har valt att rekrytera besvärliga personer, de är en viktig framgångsfaktor till välgjorda barnprogram.

– Jag vill inte ha några bleka ja-sägare utan hellre ha medarbetare som vågar gå sin egen väg och säga vad de tycker. Min tro är att de då blir mer kreativa och tillför mer till redaktionen med sina idéer, säger Anna som inte är rädd för konflikter och för att fatta svåra beslut.

Du säger att du tycker om konflikter. Varför det?

– För att det är utvecklande för verksamheten. Konflikter kan inte bara tystas ner om vi ska lyckas med att nå gemensamma mål.

Anna säger att hon kommer att sakna sina kollegor när hon går i pension.

– Samtidigt gläds jag åt att det är en stark generation som tar över efter mig. De kommer att arbeta vidare med demokrati- och rättvisefrågor. Sedan är de väldigt duktiga på digitalt berättande. Deras arbetssätt passar den nya generationen tittare bättre, den så kallade datorgenerationen. Självt är jag mer som en enkel bonde. Jag ska träffa masken Lennart igen i min trädgård när jag slutar på SVT Teckenspråk, säger Anna och skrattar.

Hon ser fram emot att som pensionär vara ute i naturen oftare, se skiftande årstider och fåglar, måla om sitt hus och renovera fönster, och umgås med barnen och barnbarnen. Och så vill hon och hennes man skaffa höns igen. Råvarna åt upp hönsen sist de hade en hönsgård. Nu ska de se till att ha en säkrare hönsgård.

– Det är så mysigt med höns. Vi ger dem mat och så ger de oss ägg. Det är något fint med det.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

* SVT tog över SDR:s tv-produktion, som då hette Dövas TV, vid millennieskiftet 1999/2000.

FOTO: TOMAS KOLD

Så har tolkyrket förändrats

Sveriges Teckenspråkstolkars Förening (STTF) firar 50-årsjubileum den 14 maj i år. Här ger DT en kort sammanfattning av hur tolktjänsten och tolkyrket har förändrats sedan grundandet 1969.

1969 Den första teckenspråkstolkkursen äger rum i Leksand och är sex veckor lång. De elva kursdeltagarna bestämmer sig för att grunda Sveriges Dövtolkars Förening (SDTF).

1969 Försöksverksamhet med tolkar för döva kommer igång. Alla landsting har möjlighet att söka statsbidrag från Socialstyrelsen.

1976 Försöksverksamheten blir permanent. Tolktjänsten fortsatt i landstingets regi.

1980 SDTF byter namn till Sveriges Teckenspråkstolkars Förening (STTF). Anledningarna: teckenspråket är grunden i yrket, och en tolk ska vara neutral och tolka åt båda parter, inte bara åt döva.

1981 Tolkutbildningen är nu ettårig.

1989 Kombinerad 2-årig teckenspråks- och dövblindtolkutbildning införs.

1992 Sveriges första privata tolkbolag, Stockholmstolkarna, grundas som komplement till landstingsdrivna Tolkcentralen.

1996 Fyraårig tolkutbildning införs i Stockholm. Inga förkunskaper i teckenspråk krävs.

2004 De första teckenspråkstolkarna blir auktoriserade av Kammarkollegiet efter att ha klarat vissa prov, som ett slags kvalitetsstämpel.

2013 Nu finns också en akademisk tolkutbildning, den vid Stockholms universitet.

2015 SDR anordnar en 1-årig tolkutbildning för döva i projektform. Två årskullar döva tolkar utexamineras. Även de behövs då teckenspråk är deras förstaspråk, enligt SDR.

2019 Västanviks folkhögskola startar en tolkutbildning för döva.

Källor: STTF:s bok ”Teckenspråket är grunden i vår profession” av Beata Lundström och SDR

6 frågor till: Angelica Grann ordförande STTF

Den 14 maj fyller Sveriges Teckenspråkstolkars Förening (STTF) 50 år. Hur anser du att teckenspråkstolkyrket har förändrats sedan grundandet 1969?

– Otroligt mycket. Vårt yrke har blivit mer professionaliserat. Några exempel: I dag finns en akademisk teckenspråkstolkutbildning som komplement till folkhögskolans tolkutbildning. Vi har utbildade döva tolkar. Tolkar kan också ansöka om att bli auktoriserade. Sedan har vi distanstolkning. Vi har också ett större fokus på etikfrågor. Vidare har vi väldigt olika anställningsformer i dag. Förut var det mer fasta anställningar hos tolkcentralerna. Nu har vi tolkar som är frilansare, egenföretagare, anställda hos tolkcentralerna eller privata företag.

Du har redan sagt en del, men jag vill ändå ställa den här frågan. Hur ser teckenspråkstolkyrket ut i dag?

– Om vi tittar på döva tolkanvändare, så finns de på fler arenor än tidigare. Många utbildar sig vidare och får andra typer av jobb. Det gör att det ställs högre krav på oss tolkar. Vi måste vara flexibla och anpassningsbara, och kunna många olika saker.

Hur tror du att teckenspråkstolkyrket kommer att se ut i framtiden?

– Jag tror att teknologin gör att det blir mer fjärrtolkning i framtiden. Det kan möjligtvis fungera på kortare möten eller distanskurser. Då måste kvaliteten på bilden, ljudet och internetuppkopplingen vara god. Jag är dock övertygad om att vi i framtiden kommer att behöva fysiska tolkar också. Tvådimensionell distanstolkning gör att små nyanser går för-

lorade. Om en tolk finns på plats, så blir det en helt annan kvalitetskänsla. Tolken kan se helheten bättre. Vissa uppdrag passar sämre för distanstolkning, till exempel en ridlektion eller en fest. Jag tror också att allt fler teckenspråks- och dövblindtolkar kommer att utbilda sig till skrivtolkar och därmed få trippelkompetens. Det är nu fler tolkanvändare som vill kunna ha både skriv- och teckenspråkstolk under ett och samma tolkupdrag.

Men om distanstolkningen kan bli tredimensionell i framtiden, hur tror du att det kommer att bli då?

– Spännande idé med 3D-tolk! Men jag tror fortfarande att behovet av fysisk tolk kommer att finnas kvar även i framtiden. Det finns alltid bättre förutsättningar för en bra tolkning då.

Om STTF fick bestämma, hur skulle ni vilja utveckla teckenspråkstolkyrket?

– Det är att varje nyutexaminerad tolk ska få en mentor när hen börjar jobba. Så är det inte i dag. En del börjar frilansa utan handledare. Sedan vill vi att tolkuphandlingar som görs ska ha större fokus på kvalitet, mindre på pris. Vi vill också få mer fortbildning för vårt yrke är högkvalificerat. Vi tolkar är generellt ständigt villiga att utvecklas och lära oss nya tecken, ord och ämnesområden med mera.

Slutligen, hur ska eller har ni firat 50-årsjubileum?

– Vi hade årsmöte i Göteborg i februari där vi firade. Vi planerar även att ha webbsända föreläsningar för våra medlemmar under året.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Dags för oss att knyta ihop säcken

SDR har arbetat länge med att döva och hörselskadade medborgare ska kunna röra sig fritt utan några hinder i samhället, där bland annat rätten till svenskt teckenspråk ingår. Vi ska kunna få olika slags information på teckenspråk och ha teckenspråkstolk i alla möjliga sammanhang, till exempel arbetsmarknad och utbildning. Vi ska också ha rätt att få myndighetsinformation på teckenspråk. Det kan exempelvis ske genom möten med beslutsfattare.

I språklagen är det svenska teckenspråket jämställt med det svenska språket och ska ses som en självklarhet. Ändå fortsätter våra myndigheter att strunta i att följa språklagen.

Det ska vara en självklarhet att språklagen genomsyrar all myndighetsverksamhet. Det innebär att döva ska kunna möta myndighetsanställda döva/teckenspråkskunniga på det sätt som passar dem bäst, till exempel via videochatt eller personliga möten. Så är det inte i dag, mycket arbete återstår.

Mycket har hänt det senaste året. Vi kan se att det händer saker i frågor som tolktjänst, utbildning och hörselvård. De signaler som vi hittills fått är goda och kan förhoppningsvis komma att påverka oss positivt. Vi fortsätter att jobba hårt med dessa frågor.

Det finns dock oroande signaler. En av dem är Arbetsförmedlingens (AF) omorganisation. Mer än hälften av kontoren ska läggas ner. Många medarbetare har blivit varslade om uppsägning. Vi på SDR vet ännu inte vilka konsekvenser det blir för oss döva. Nu följer vi utvecklingen väldigt noggrant och

undersöker hur det påverkar yrkesgrupper som dövkonsulenter, specialister och SIUS-konsulenter. Omorganisationen får inte leda till några försämringar för döva. Det är helt avgörande att döva ska kunna vara delaktiga på arbetsmarknaden på lika villkor som alla andra. Där spelar AF en väldigt viktig roll.

Jag ser det som att vi på SDR har en säck som vi fyller med intressepolitiskt innehåll. Den öppnas och sluts beroende på vad som händer ute i samhället. Vad gäller AF, så är det nu hög tid för oss att knyta ihop säcken och arbeta intensivt så att döva kan arbeta och leva i samhället utan några hinder. Här behövs alla ideella krafter. Såväl små som stora insatser är värdefulla. Ju fler vi är som håller i säcken, desto starkare blir vi.

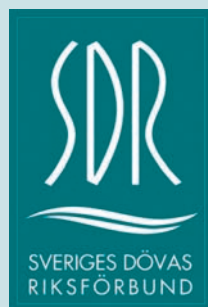
Tillsammans är vi starka!

OLA LUNDSTRÖM
FÖRBUNDSKASSÖR

PÅ GÅNG I SDR

25/4	Arbetsförmedlingens brukarråd	16-19/5	EUD:s Generalförsamling, Bukarest, Rumänien
26/4	Språkrådsdagen, Stockholm	24/5	Styrelsemöte, Karlskrona
6/5	Dövpsykiatridagar, Stockholm	25-26/5	Förbundsmöte, Karlskrona
8/5	Dialog med AF, Avdelningen Rehabilitering till arbete	12-16/6	SDR deltar i Järvaveckan
9/5	SPSM, Nationella intresserådet, Stockholm	20-22/7	WFD:s generalförsamling, Paris, Frankrike
15/5	Trafikverket	23-27/7	WFD:s kongress, Paris, Frankrike

Kontakta oss

Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg
Tel vx: 08-442 14 61

Box 300, 793 27 Leksand
Tel vx: 0247-140 65

sdr@sdr.org
www.sdr.org
Bildtelefon: sdr@ectalk.se

Förbundsordförande

asa.henningsson@sdr.org
073-508 69 30 (sms)

Kommunikationsansvarig
jenny.ek@sdr.org

Försäljning

shop@sdr.org
Tel vx: 0247-140 65

Bli medlem
medlem@sdr.org

Stöd oss
SDR bg: 900-0241

Västanviks folkhögskola

info@vastanviksfhs.se
www.vastanviksfhs.se

Alla partier positiva till tolkutredning

● Efter ett lyckat lobbyarbete från SDR har riksdagen beslutat att bifalla Vänsterpartiets motion om en ny utredning om tolktjänsten ur tolkanvändarnas perspektiv. Glädjande nog röstade samtliga partier för motionen, vilket är ovanligt i riksdagen. SDR håller tummarna för att Sveriges regering snarast tillsätter en statlig utredning som leder till att tolktjänsten blir smidigare och tillgängligare för alla som önskar tolk i vardagen och arbete.

SDR startar fristående tolkutredning

● SDR tillsammans med DHB, SDUF och DHB ska göra en egen fristående utredning om tolktjänsten utifrån vad som är bäst för tolkanvändarna. Kave Noori kommer att jobba med den från och med i början av april och beräknas bli klar i slutet av oktober. Utredningen är tänkt att innehålla följande delar: problembeskrivning, jämförelser av systemet i olika länder, förslag på framtida organisation för tolktjänsten och om man ska ha en lagstadgad rätt till tolk. Den sista delen i utredningen kommer att handla om det ska införas en möjlighet att överklaga nekade tolkupdrag och i så fall hur överklagandeprocessen kan se ut.

Oklarhet kring FK-ersättningar

● Försäkringskassan har efter årsskiftet börjat med övergången till de nya typerna av ersättningarna. Handikappersättningen blir istället merkostnadsersättning. Detta med löfte om att det inte skulle bli sämre för gravt hörselskadade samt synskadade som fortfarande blir garanterade schablonersättning även i den nya merkostnadsersättningen. Men efter att flera medlemmar har hört av sig om uppföljningsbrev och oväntade förändringar har SDR tillsammans med SRF, HRF och FSDB insett att det finns oklarheter i hur Försäkringskassan tolkar och hanterar övergången. Förbunden arbetar vidare med att följa upp dessa frågor.

Vad händer med AF?

● Nyligen fick hela Sverige veta att Arbetsförmedlingen säger upp flera tusen anställda för att istället satsa mer på att digitalisera sina tjänster. Kontakten med AF ska göras via telefon, chatt och videosamtal. Frågan är om döva kommer att få rätt stöd på distans när resurser med döv- och teckenspråkskompetens bantas bort i omorganisationen. Detta är en oroande utveckling som SDR kommer att bevaka då det är viktigt att man bibehåller möjlighet till fysiska möten med AF. Det är även viktigt att bibehålla resurser inom arbetslivsinriktad rehabilitering med dövkonsulenter och andra specialkompetenser, då dessa blir svåra att ersätta.

Bildtelefoni.net och Texttelefoni.se

● SDR var med på brukarrådet för förmedlingstjänsterna den 3:e april. PTS flaggade då om att man till hösten ska förbereda inför upphandlingen för Bildtelefoni.net som sker om ett par år. PTS vill säkerställa att det inte blir strul vid ett eventuellt byte av leverantör. PTS tar gärna emot förslag på hur denna upphandling kan se ut. Texttelefoni.se önskar också synpunkter på sin nya webbtjänst.

SDR med på DHB:s 70-årsjubileum

● DHB Riks årsmöte hölls i Örebro den 30 mars på Stora hotellet. Det var samtidigt 70-årsjubileum. Lena Fernström höll ett intressant föredrag där DHB:s historia presenterades. Allt började i Stockholm där Döva Barns Målsmän (DBM) bildades. Namnet ändrades längre fram. Först på 1970-talet började samarbete med SDR utvecklas genom Bo Carlsson och BOM Bengt-Olof Mattsson. Att samverka är viktig är tydligt när frågor om rätt till tidig föräldrainsformation, utökad antal tolktimmar och tolk i alla sammanhang tas upp. Fler tal med intressanta tillbakablickar togs upp och avslutades med festlig middag där en trollkarl underhöll. Maria Hermanson, som representerade SDR, gratulerade med fin blomma i turkos kruka. I hennes tal nämndes inte bara vår gemensamma kamp för teckenspråket utan också vikten av att både döva och hörande föräldrar behöver kämpa tillsammans i DHB. Hand i hand fortsätter vi kampen för full delaktighet.

SDR besökte Borås Dövas Förening

● Emelie Frost från förbundsstyrelsen var med på Borås Dövas Förenings årsmöte den 23 mars och redogjorde för hur processen kunde se ut om en dövförening lades ner och vilka konsekvenser det i så fall kunde ge. Föreningen hade först svårt att hitta en ordförande som ville leda föreningen. Glädjande blev en ordförande till slut utsedd under årsmötet. Så föreningen lever kvar i minst ett år till. (Läs insändaren om årsmötet på sid. 21.)

Foto: Göran Alfredsson

SDR:s förbundsmöte den 24-26 maj 2019 kommer att livesändas. Håll utkik efter information på sdr.org och Facebook!

BOUJT – en stöttande och stärkande jourverksamhet

Du har kanske sett att SDUF har ett projekt, BOUJT, och undrar vad projektet gör? BOUJT står för barn- och ungdomsjour på teckenspråk, vi är en jourverksamhet som erbjuder stöd på svenskt teckenspråk via vår webbjour. En kan välja att textchatta, videochatta, mejla eller skicka in en fråga till vår frågelåda. Men gör BOUJT något mer? JA! BOUJT gör mycket mer än så, målet med vårt arbete är att förmedla en känsla av trygghet och stärka empowerment hos varje barn och ungdom.

Vad menas med empowerment egentligen? Det betyder egenmakt, att personen känner makt över sin egen situation och känner att hen kan hitta ett sätt att hantera sin situation på. Genom att träffa unga i vårt arbete förmedlar vi en vetskap om att det finns en plats att vända sig till om en känner sig ledsen, arg, rädd eller har funderingar om livet. En plats där vuxna syssnar, stöttar och peppar och alltid står på de ungas sida, helt på deras egna villkor, det vill säga på svenskt teckenspråk.

Varje arvsfondsfinansierat projekt skickar en årlig rapport till Allmänna arvsfonden för att redovisa arbetet som skett under projektåret. Nyligen skickade vi in vår rapport för att sedan påbörja vårt 3:e och sista projektår den 1 april!

Det har varit två intensiva och spännande år med BOUJT, vi har bland annat deltagit i politikerveckan i Almedalen, varit på skolturné där vi besökte skolor runtom i Sverige och berättade om oss och vårt arbete, besökt DHB:s familjeläger, föreläst hos olika yrkesgrupper som möter unga döva och hörselskadade, genomfört vår workshop "Genuskalas med BOUJT" där vi diskuterar

genus, norm, våld, porr och sex, besökt ungdomsgårdar, utbildat nya syssnare och startat Sveriges första webbjour på svenskt teckenspråk! Det är vi riktigt stolta över!

Nu återstår ett år av projektet och vi vill hinna med så mycket vi kan. Fokus kommer att ligga på att etablera BOUJT och att BOUJT ska bli en egen verksamhet. Det innebär bland annat att söka samarbetspartners, sponsorer, fonder, m.m. för att kunna fortsätta vårt arbete med att stötta döva och hörselskadade barn och ungdomar. Är du intresserad av att stötta vårt arbete? Ta i så fall kontakt med oss!

Vi kommer att genomföra en till bemötandeutbildning under hösten. Är du grym på att syssna, peppa och stötta? Eller du kanske känner till någon som är det? Tipsa gärna och sök till oss!

Till er vuxna som arbetar med döva och hörselskadade barn och unga, vill ni veta mer om vårt arbete eller vill utveckla era kunskaper kring områdena genus, norm, porr, våld och sex? Vi kommer gärna och föreläser för er!

Till sommaren kommer vi att finnas med på Järvaveckan i Stockholm, 12–16 juni. Vill ni diskutera eller bolla idéer med oss eller bara säga hej, kom gärna förbi!

PROJEKTLEDARE OCH SOCIONOM
CAROLINA EKSTRÖM, CAROLINA@BOUJT.SE
SMS/WHATSAPP 070-948 23 87

Gå in och kika på vår webbjour: www.boujt.se. Webbjourens chatt har öppet tisdagar och torsdagar kl. 18:30 - 20:30, gå in på www.boujt.se/chatten

Webbjouren har även sidor med information om kroppen, känslor och rättigheter. Du hittar bland annat filmer som ger dig tips på vad du kan göra i olika situationer, roliga quiz och information på svenskt teckenspråk om hur du gör en polisanmälan. Klicka på menyraden under fliken: Om kroppen, känslor och rättigheter och välj "För dig som är mellan 7–14 år" eller "För dig som är 15–21 år"

Följ gärna oss på sociala medier!

www.facebook.com/boujt

@barnoungdomsjourpateckensprak

BOUJT2017

VAD HÄNDER I SDUF?

26-28/4	Utbildningshelg för lägerledare, Örebro	24-26/5	SDR:s förbundsmöte
4/5	Jönköpings Teckenspråkiga Ungdomsförenings årsmöte, Jönköping	12-16/6	Järvaveckan, Stockholm
9-12/5	EUDY General Assembly, Gent, Belgien	16/6	Kickoff - lägergrupp/föreståndare, gruppledare
10-12/5	Kulturhelg i Örebro, 13-17 år	21/6-4/7	Språkresa till USA, 14-17 år
16-19/5	Styrelseutbildning, Västanviks folkhögskola, Leksand	21-22/7	WFDYS General Assembly, Paris, Frankrike
25/5	Skol-EM, Örebro	Sommar	Massor av läger!

Kontakta oss
Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 6 tr.
174 57 Sundbyberg

kansli@sduf.se
www.sduf.se
Skype: tidsbokning via e-post

Förbundsordförande
Nora Duggan
nora@sduf.se

Twitter: @SDUF1966
Facebook: SDUF - Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Instagram: sduf1966

Stöd oss
SDUF bg: 5759-5647
Swish: 123 218 1477

Bli medlem
www.sduf.se

Ungdomsklubbskonferens på Björkö

● Nu har SDUF haft sin årliga ungdomsklubbskonferens 2019 vid Solhem på Björkö! Vi valde rätt helg eftersom det var ovanligt varmt just den här helgen med mycket sol både lördag och söndag. Det som var extra kul var att det var ovanligt många yngre deltagare med i år. Vi hoppas att de fick mersmak av SDUF:s aktiviteter!

Vi hade temat "Vägen till framgång" och vi klämde in många intressanta föreläsningar med olika spännande personer. Dessa var:

Nora Duggan – SDUF-ordförande, om att flytta till ett helt nytt land dvs. Sverige, från Irland. Hur fungerar det med en helt ny livssituation och nya språk?

Åsa Gustavsson – om att bl.a. ha kämpat med att bilda en helt ny fritidsgård för döva ungdomar från noll. Vilka utmaningar fanns det?

Laith Fathulla – om att ha bott i USA i fyra år och pluggat på Gallaudet. Hur är det att studera utomlands, hur får man pengar till det och hur var det att lämna familj och vänner för en lång period?

Pia Johnsson-Sederholm – om att jobba med något ovanligt – på Öresundsbron. Hur fick hon ett sådant jobb som ung och döv och hur fungerar det?

BOUJT (Barn och Ungdomsjour på Teckenspråk) med Carolina Ekström och Olivia Renner Balkstam – om hur ungdomsklubbarna kan lyfta fram bl.a. normkritik i sin verksamhet, inkl. genus, makt, våld och porr.

Vi hann också med en snabb extra förbundsstämma som handlade om fyllnadsval, där Jessica Madan från Sundsvall valdes in. Välkommen! Nu är SDUF-styrelsen komplett igen!

Utöver det intensiva programmet hann vi med att umgås, genomföra olika lekar som att gissa skor och elefanten, bastade och badade i rykande heta badtunnor med färgsprakande solnedgångsutsikt under lördagskvällen. De allra flesta var modiga och doppade sig i det kalla havet!

Stort tack och vi ses igen till styrelseutbildningen på Västansviks folkhögskola i maj eller förbundsstämman i Vänersborg den 8-10 november!

Jessica Madan.

Besök hos Kristinaskolan i Härnösand.

Tack alla skolor – på återseende!

● Under våren hade SDUF en intensiv skolturné. Då besökte olika personer ur SDUF-styrelsen, Lägergruppen och kansliet totalt 14 grund-, gymnasie- och folkhögskolor samt fritidsgårdar runt om i hela Sverige och träffade döva och hörselskadade barn och ungdomar och berättade mer om vårt arbete. Kolla in på hashtaggen #skolturne2019 i Instagram och Facebook för mer information och bilder.

Vissa av besöken lyckades vi få ihop med våra systerorganisationer, DBU – Dövsblind Ungdom och UH – Unga Hörselskadade. Det är en perfekt kombination då många i vår målgrupp ofta vill delta i två eller fler organisationer och våra aktiviteter. Vi hade en gemensam lägerbroschyr som delades ut under alla besök och som också skickades ut till hörselvård och hörselenheter i hela Sverige, vilket var uppskattat och flera av dem frågade efter fler broschyrer. Vi ses igen kommande år!

Arbetsgruppen för NUS 2019.

NUS för 18-30 år i Malmö i höst

● Nordiskt Ungdomsseminarium, NUS, är en helgkonferens för nordiska döva och hörselskadade ungdomar vartannat år och som varje nordiskt land turas om att stå värd för. Nästa NUS blir av i Sverige, närmare bestämt centrala Malmö den 11-13 oktober 2019 – inte långt kvar!

Arbetsgruppen planerar nu för fullt med många Skype-möten. Mer information som tema, föreläsare, program, kostnad och anmälan kommer ut snart under våren. Håll utkik – men boka in datumen redan nu, så att du inte missar det perfekta tillfället att få återse gamla eller nya nordiska vänner under en hel helg. Helgen är för ungdomar 18-30 år.

För att inte missa något, följ vårt Facebook-evenemang "Nordic Youth Seminar 2019". Har du själv idéer eller frågor om NUS 2019-helgen? Tveka inte att kontakta oss i arbetsgruppen via nus@sduf.se. Vi ses där!

Äldreomsorgen har inte blivit mycket bättre på 40 år

I arkivarbetet i Dalarnas Dövas Förening hittade jag en artikel som SDR:s tidigare pensionärsråd skrev 1978 om dåtidens åldringsvård. Rådet skrev till kommuner, landsting, länsstyrelser och Statens handikappråd om hur SDR ville ha dövas åldringsvård organiserad.

Socialstyrelsen har i dag tagit fram principbetänkandet "Socialvård – mål och medel". Ett avsnitt är "Faktorer som kan föranleda att annan än vårdansvarig kommun bör tillhandhålla resurser".

I avsnittet "Särskilda mål och medel för en målgrupp", t.ex. döva, kan man läsa följande:

- motverka ensamhet och isolering och underlätta sociala kontakter
- underlätta deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter av olika slag samt
- möjliggöra att vardagslivet fungerar i en normal miljö. För döva betyder det en teckenspråkig miljö

Allt ovan skrev SDR:s pensionärsråd redan för 40 år sedan till kommuner och landsting. Vad har hänt fram till idag? Inte mycket! Det tyder på att de flesta kommuner har "glömt bort" äldreomsorgen

för döva. Det är bara stora kommuner – Stockholm, Göteborg och Malmö – som har äldreboenden för döva. I Stockholm finns t.ex. serviceboendena Pilträdet och Skärholmen. Ett nytt äldreboende för döva invigdes i Örebro i mitten av januari i år.

SDP genomförde en enkätundersökning i projektet "Äldre Dövas hälsa i samhället"

Undersökningen, som gjordes 2009, visade brist på kunskap i socialtjänstens målsättning och insatser för äldre döva. Information gavs endast på svenska. Döva fick inte ens info på teckenspråk från kommunen om vilken service som erbjuds t.ex. hemtjänst, fotvård m.m.

SDP har länge krävt att teckenspråkiga äldrevägledare anställs. Dessa ska bistå äldreomsorgen för döva i kommunerna när äldre döva behöver hjälp med att hitta de rätta kontakterna inom omsorgen, förklaring av vad som kommer att hända och hur man gör i olika situationer, som äldre döva kan hamna i.

INGVAR EDWALL, EKONOMIANSVARIG

KD och L har visat intresse för oss

● Som ni kan läsa i ledaren, så har situationen inom äldreomsorgen för döva inte förbättrats nämnvärt under de senaste 40 åren. SDP fortsätter att driva denna fråga. Vi håller på att bygga upp ett nätverk av politiker/riksdagsledamöter. Liberalerna (L) visar stort intresse för frågan och kommer att lägga en motion om den på sitt landsmöte under våren samt en motion till riksdagen i höst. Kristdemokraterna (KD) är också intresserade och vill träffa SDP:s styrelse för att diskutera frågan närmare. Ta kontakt med era lokala politiker!

Krisinformation för äldre döva

● SDP deltar i ett projekt som drivs av Post- och Telestyrelsen. Det handlar om hur man kommunicerar med döva, främst äldre, i krissituationer. Ett viktigt projekt. Samhället kan drabbas av miljökatastrof, terrorattack och bränder, då de vanligaste kommunikationskanalerna kan förstöras. Hur gör vi då? Det ska projektet komma fram till. Det är bra om SDP:s föreningar kontaktar polis och räddningstjänst för att få veta vilka planer de har. När projektet är slutfört kommer SDP att sammanställa en plan över vad som kan göras och sända den till föreningarna.

Förbundsnytt från SDP

● Den 26-27 mars hade SDP:s styrelse sammanträde på Västanviks folkhögskola, Leksand. Förberedelserna inför stämman i Härnösand är i det närmaste klara och stämmohandlingarna kommer att sändas ut inom kort. 11 föreningar/sektioner har sammanlagt anmält 21 ombud. Styrelsen hoppas att snart ha information på teckenspråk på SDP:s hemsida.

De viktigaste frågorna, som SDP driver är "Teckenspråk inom äldreomsorgen för döva" samt ett ökat antal äldrevägledare i Sverige. SDP har också ansökt om bidrag från fonder till att skapa en väntjänst. Vi väntar på svar. Vi vet att många medlemmar redan nu gör ideella insatser och besöker vänner som inte orkar komma till möten. Vi är mycket glada över era viktiga insatser. Andra frågor som styrelsen arbetar vidare med är "Äldres teckenspråk".

Styrelsen har börjat arbeta med en ny informationsbroschyr. Om vi har tur kan den bli färdig till Dövas dag i Visby, där SDP kommer att vara på plats för att informera om förbundet. SDP kommer även att börja ge någon form av föreningsstöd.

Det finns önskemål om kurser i IT-kunskap och hälsa för äldre. SDP planerar att genomföra en kurs om hälsa på Västanviks folkhögskola under våren 2020. Glöm inte att anmäla er till Ålborg! Styrelsen hjälper er gärna med anmälan.

Kontakta oss
Sveriges Dövas Pensionärsförbund
www.sdpf.se
Bildtelefon: 0406061029@t-meeting.se
Ordförande
Kerstin Kjellberg
k.kjellberg.mo@gmail.com

Vice ordförande
Thyra Lindström
thyra.lindstrom@gmail.com

Ekonomiansvarig
Ingvar Edwall
perik@bahnhof.se

Ledamot
Johnny Slotts
johnny.slotts@gmail.com

Ledamot
Inga-Britt Andersson
ingabrittandersson073@gmail.com

Ett varmt tack för visad vänlighet och allt deltagande i sorgen efter Lars Kruths bortgång.

Åsa Kruth, barnen Anna och Sven m.fl.

Fr.v.: ledamot Jan-Ove Bjurling, sekreterare Dan-Åke Söderström, ordförande Roland Florén och kassör Roland Califf.

Vi hade Albert & Beatrice som skidlärare

Så här glada blev syskonen Frej och Stella Wlostowski när de såg Albert Boklund på DT:s förstasida (nr 1 2019). De hade kommit hem från skidskolan i Åre som familjeklubben Snoken ordnade (en av Stockholms Dövas Förenings sektioner). Frej, Stella och barnen från tre andra familjer hade Albert och Beatrice Brunnbauer som skidlärare. Det blev tre underbara dagar, skidlärarna var fantastiska, tyckte både barnen och föräldrarna.

Borås Dövas Förening kämpar vidare – vi ska försöka ge det ett år till

Tunga till sinnes samlades vi för andra delen av årets årsmöte. Det första hade vi för en månad sedan och det fick vi avbryta.

Vi fick Emelie Frost från SDR, Per Eriksson från Göteborgs Dövas Förening och Göran Alfredsson till hjälp. De berättade vad som skulle hända om vi tvingades lägga ner. Sen hade vi en halvtimmas rast där det var många som pratade ihop sig. Och kan ni tänka er.... Vi fick ihop en styrelse! Tack vare Roland Florén, som inte bara ställde upp som ordförande, han blev lokalvärdare också.

Och den gamla vargen Roland Califf sliter vi inte ut i första taget, så han tar hand om kassörsjobbet. Dan-Åke Söderström blir sekreterare och Jan-Ove Bjurling ledamot, och även lokalvärdare. Vi försöker på nästa möte att få en ledamot till. Revisorer blev Anne Lennér och Berit Forsberg, som även är korrespondent sedan många år. Nu försöker vi ett år till. Och hoppas på det bästa. Som vanligt hälsar vi till döva vänner i hela landet.

Berit Forsberg, Borås

Insändare skickas till redaktionen@dovastidning.se eller postas till: **Dövas Tidning, Rissneleden 138, 6 tr, 174 57 Sundbyberg.** Du får gärna publicera insändare under signatur. Men bifoga alltid namn och adress till redaktionen (som har tystnadsplikt). Vi förbehåller oss rätten att korta och redigera insändare. Korta texter vinner fler läsare!

Nästa Lars Kruth kan finnas i dövidrotten

Hemma sitter jag och blickar ut över köksön. När jag knappar på tangentbordet, försöker jag låta bli att tänka på att det värker i högra ringfingret och långfingret eftersom de är svullna. Mitt högra ben kan jag inte vika ner så att foten hänger bekvämt på barstolens fotstöd. Knät ser ut som en mossig tjock klump som legat under vattnet i några dagar och svällt upp. Det sticker ibland till när jag rör på benet trots att jag tagit en Ipre- och två Alvedon-tabletter. I mitt högra armveck har jag ett rätt fint märke från en innebandyboll, man kan se dess kontur och avtryck av hålen från bollen.

Allt detta är ett resultat av svenska mästerskapet i innebandy som spelades under mars månad. En sport som gav min kropp stryk då jag, med tanke på min ålder, inte varit förnuftig nog att inse mina egna begränsningar. Samtidigt var mästerskapshelgen helt underbar för min del. Jag fick spela innebandy – en sport som jag bara älskar. Den sporten gör också att jag får träffa många olika personer som i mitt tycke visar på fantastiska karaktärer både under matcherna och utanför planen.

På planen dyker speldjävulen upp hos vissa spelare. Andra spelare är mer som matematiker och söker lösningar i själva spelet, hur man kommer ur svårigheter. En annan spelartyp är konstnären som med sina fantastiska fintningar och luriga skott gör att målvakten knappt hänger med när det rasslar bakom nätet. Och så finns det spelare som likt retoriker eller ledare tar diskussioner med domare när de (enligt retorikern) har dömt fel. De kommer med synpunkter fast de vet att det i princip är omöjligt att ändra på ett domslut.

Hur ser rollerna ut i dövrörelsen? Speldjävulens roll är att väcka och provocera de normer som finns i vårt samhälle. En sådan person är viktig för att vi som är döva eller teckenspråksanvändare inte ska bli bortglömda i samhällets snabba utveckling som sker i ljusårshastighet.

Sportens konstnärer blir talare som kan stå och leda folket (dövrörelsen) framåt. Alla de egenskaper jag nämnt

är betydelsefulla för vår lilla rörelse som är spridd runt om i Sverige. Någon gång kommer dessa profiler att växa till sig och hävda sig. Självförtroendet har de fått från alla de mästerskap som de deltagit i. Matematikern som räknar ut möjligheterna blir kanske kassör i en förening eller strateg i någon organisation.

Jag kom på att tänka på en av de stora profilerna som nyligen gått bort, Lars Kruth. Han började sin bana i föreningslivet med att vara en skicklig skidåkare. Han var med och tävlade i de svenska mästerskapen för döva under 1940-50-talen. Där växte säkert hans ledarroll. Jag funderar på vad han sa när han kom tvåa i SM Rebäcken i Dalarna. Han hann säkert klura på många saker under tävlingens gång och sedan utveckla dem till något användbart i dövrörelsen för att stärka rätten till teckenspråk.

Min uppmaning till de dövföreningar som har svårt att få folk att vilja sitta i styrelsen, åk till olika svenska mästerskap och fiska fram nya profiler som berikar vår dövrörelse i framtiden. Sporten är en plantskola med goda förutsättningar för varje individ att utvecklas och stärkas. Och så har dövföreningarna förmågan att sedan få dem att växa och utvecklas vidare.

Till sist vill jag även lyfta fram att det var en fantastisk mångfald under mästerskapet: spelare i olika åldrar, olika nationaliteter och olika nivåer av skicklighet. Alla var välkomna och kände sig hemma under mästerskapet. Precis som det ska vara! Guld är bara det lilla extra, liksom grädde på moset, för dem som segrat men vinsten för alla är gemenskapen.

PER MARKSTRÖM – en familjefar med många bollar i luften. Här är en av de svävande tankarna i mitt huvud. Den här krönikan finns också på teckenspråk på dovastidning.se.

Läs senaste nytt
på dovastidning.se

Nästa nummer
utkommer 7 juni

Planerar du att studera vid universitet eller högskola med teckenspråkstolk?

Välkommen att träffa tolksektionen på Studentavdelningen vid Stockholms universitet under en informationsdag den 5 juni! Vi kommer att informera om tolkverksamheten i Stockholms län, och du kommer också att få träffa en student som berättar om sina erfarenheter av att samarbeta med tolk under studierna. Under eftermiddagen får du också prova på att tolka i workshops som leds av Marie Sikström och Louise Ankarås. Informationen ges på teckenspråk.

- **Datum:** 5 juni 2019
- **Tid:** 9–16 (vi bjuder på lättare lunch)
- **Plats:** Stockholms universitet, Studenthuset, Universitetsvägen 2B, lokal: Ekosalen
- **Sista anmälningsdag:** 14 maj 2019
- **Anmälan via e-post:** tord.radahl@su.se (ange namn, matallergier samt gymnasieskola du studerar eller har studerat vid)

Programmet

09.00–09.45 Information om tolkorganisationen
09.45–10.15 Te/Kaffe
10.15–11.00 Att samarbeta med tolk inom högre utbildning
11.15–12.00 Introduktion till workshop
12.00–13.00 Lunch
13.00–13.45 Workshop
14.00–14.45 Workshop
14.45–15.15 Te/Kaffe
15.15–16.00 Avslutning

su.se/utbildningstolkning

Sveriges Dövas Riksförbund söker

Generalsekreterare

Vi söker nu dig som vill leda och utveckla SDR:s verksamhet på uppdrag av kongressen och styrelsen. Som generalsekreterare ansvarar du för att leda organisationens kansli och har det övergripande ansvaret för genomförandet av organisationens löpande arbete. I tjänsten ingår också att följa och analysera förändringar i omvärlden, finna nya vägar, anpassa verksamheten utifrån behov, formulera och följa upp strategiska mål, samt lämna underlag och förslag till förbundsstyrelsen.

Kompetens och egenskaper

Som person är du driven, engagerad och målinriktad samt en tydlig ledare med förmåga att entusiasmera och skapa delaktighet. Du har en förmåga att arbeta övergripande och strategiskt samt att driva förändringsarbete. Vi vill att du är kommunikativ, lyhörd och förtroendeingivande och kan anpassa dig i olika typer av professionella och informella sammanhang. Du är en god kommunikatör på svenskt teckenspråk och har en bred kunskap om döva, teckenspråk och dövas kultur. Det är meriterande om du har någon eller några av följande erfarenheter: leda en verksamhet, personalansvar, budgetarbete och redovisning, projektverksamhet, opinionsbildning, informations- eller kommunikationsarbete och webbshop. Stor vikt läggs vid personlig lämplighet.

Anställning

Tjänsten är tidsbegränsad (3 år) och på heltid. Anställningsvillkoren regleras i kollektivavtal KFO ideella organisationer-Unionen. Arbetsplatsen är på SDR:s kontor i Sundbyberg.

Information om tjänsten

Förbundsordförande Åsa Henningsson
SMS 073-508 69 30, asa.henningsson@sdr.org

Facklig kontaktperson för Unionen

Niclas Martinsson, niclas.martinsson@dovastidning.se

Välkommen med din ansökan

Rekryteringen sker löpande så vi ber dig skicka in din ansökan så snart som möjligt, dock senast den 10 maj i form av ett personligt brev och meritförteckning till Åsa Henningsson, asa.henningsson@sdr.org

SDR driver frågor och väcker opinion för dövas och teckenspråkigas mänskliga och demokratiska rättigheter. Vår organisation som har över 4000 medlemmar erbjuder mötesplatser, sprider kunskap och driver på utvecklingen mot ett samhälle där teckenspråk har en självklar plats.

EXTRA ~ EXTRA ~ EXTRA

Vi har några platser kvar, kom och prova innan du bestämmer dig.

Prova-på kurshelg 18-19 maj 2019

En kurshelg för dig som är döv, hörselskadad eller har dövblindhet och vill prova på att studera på folkhögskola. Kursen startar på lördag 18/5 kl 13 och avslutar på söndag 19/5 vid lunch. Under helgen får du information om kurserna, ett smakprov på hur det är att delta i en lektion, vara med på aktiviteter och dessutom känna på den härliga teckenspråksmiljön som finns på skolan.

Våra långa kurser/utbildningar 2019/2020:

- Allmänskurs bas/högskoleförberedande
- Allmänskurs med hälsoprofil/friluftsliv
- Allmänskurs svenska och teckenspråk för nyanlända
- Teckenspråkslinje
- Teckenspråkslärarutbildning
- Tolkutbildning för döva
- Volontär i Nepal

Våra kurser och utbildningar kan du läsa mer om på www.vastanviksfhs.se

Kostnad: Kursen är kostnadsfri. Du bor i dubbelrum, tar med egna lakan och städar själv.

Sista anmälningsdag: 3 maj

Anmäl dig online: www.vastanviksfhs.se - klicka på "ansök"

Frågor? Kontakta oss på kurs@vastanviksfhs.se